กรมอนามัย
Department of Health

การพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

EHA 3000
EHA 3001 : การจัดการส้วมสาธารณะ
EHA 3002 : การจัดการสิ่งปฏิกูล

สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

การประชุมเชิงปฏิบัติการการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (EHA)
วันที่ 28 พฤศจิกายน 2567

กรมอนามัย
Department of Health

EHA 3001 : การจัดการส้วมสาธารณะ

กลุ่มจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

นิยาม
(กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561)

“ส้วม” สถานที่ที่จัดไว้สำหรับขับถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ และให้หมายความรวมถึงระบบรองรับสิ่งปฏิกูล

“ส้วมสาธารณะ” ส้วมที่จัดไว้เพื่อให้บริการเป็นการทั่วไปในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งกรณีที่มีการจัดเก็บค่าบริการและไม่จัดเก็บค่าบริการ และให้หมายความรวมถึงส้วมที่จัดไว้ เพื่อให้บริการภายในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน

กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการจัดการส้วม

พ.ร.บ. การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎกระทรวง สุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

- กำหนดนิยามส้วม ส้วมสาธารณะ ประเภทต่างๆ และสุขลักษณะของส้วม
- สถานการณ์ที่ต้องให้มีส้วมสาธารณะ ส้วมเคลื่อนที่หรือส้วมชั่วคราว
- การสูบ ขน และกำจัดสิ่งปฏิกูลให้ถูกสุขลักษณะ

พ.ร.บ. ควบคุมอาคาร พ.ศ. 2522

กฎกระทรวง ฉบับที่ 63 (พ.ศ. 2551)

- กำหนดลักษณะโครงสร้างภายในห้องส้วม
- จำนวนห้องน้ำและห้องส้วมตามชนิดหรือประเภทอาคาร

กฎกระทรวงกำหนดสิ่งอำนวยความสะดวกในอาคารสำหรับผู้พิการ หรือทุพพลภาพ และคนชรา พ.ศ. 2548 และฉบับที่ 2 พ.ศ. 2564

- ประเภทอาคารและลักษณะที่ต้องจัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา
- ต้องจัดให้มีห้องส้วมสำหรับผู้พิการฯ เข้าใช้ได้อย่างน้อย 1 ห้อง
- กำหนดลักษณะห้องส้วมสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพ และคนชรา

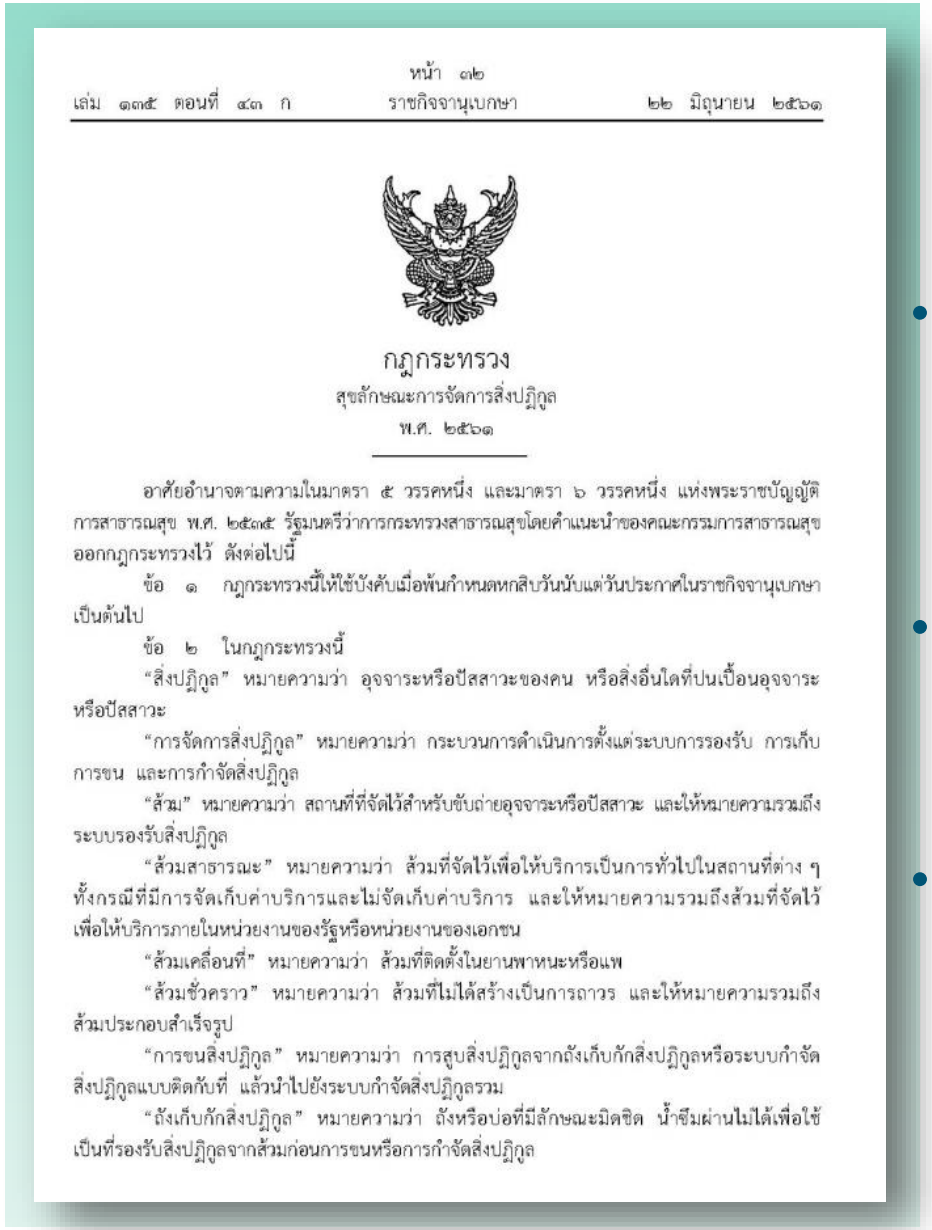
พ.ร.บ. รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535

กฎกระทรวงกำหนดส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มและสถานีบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซสำหรับยานพาหนะ พ.ศ. 2555

- กำหนดลักษณะห้องส้วมที่ต้องด้วยสุขลักษณะในร้านจำหน่ายอาหารและหรือเครื่องดื่มและสถานีบริการการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงหรือก๊าซ

การจัดการส้วมตาม พ.ร.บ.การสาธารณสุข พ.ศ. 2535

กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

หน้า ๑๒
เล่ม ๑๓๕ ตอนที่ ๔๓ ก ราชกิจจานุเบกษา ๒๒ มิถุนายน ๒๕๖๑

กฎกระทรวง
สุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล
พ.ศ. ๒๕๖๑

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุขโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสาธารณสุขออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๒ ในกฎกระทรวงนี้

"สิ่งปฏิกูล" หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะของคน หรือสิ่งอื่นใดที่ปนเปื้อนอุจจาระหรือปัสสาวะ

"การจัดการสิ่งปฏิกูล" หมายความว่า กระบวนการดำเนินการตั้งแต่ระบบการรองรับ การเก็บ การขน และการกำจัดสิ่งปฏิกูล

"ส้วม" หมายความว่า สถานที่ที่จัดไว้สำหรับขับถ่ายอุจจาระหรือปัสสาวะ และให้หมายความรวมถึงระบบรองรับสิ่งปฏิกูล

"ส้วมสาธารณะ" หมายความว่า ส้วมที่จัดไว้เพื่อให้บริการเป็นการทั่วไปในสถานที่ต่าง ๆ ทั้งกรณีที่มีการจัดเก็บค่าบริการและไม่จัดเก็บค่าบริการ และให้หมายความรวมถึงส้วมที่จัดไว้เพื่อให้บริการภายในหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานของเอกชน

"ส้วมเคลื่อนที่" หมายความว่า ส้วมที่ติดตั้งในยานพาหนะหรือแพ

"ส้วมชั่วคราว" หมายความว่า ส้วมที่ไม่ได้สร้างเป็นการถาวร และให้หมายความรวมถึงส้วมประกอบสำเร็จรูป

"การขนสิ่งปฏิกูล" หมายความว่า การสูบสิ่งปฏิกูลจากถังเก็บกักสิ่งปฏิกูลหรือระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแบบติดกับที่ แล้วนำไปยังระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลรวม

"ถังเก็บกักสิ่งปฏิกูล" หมายความว่า ถังหรือบ่อที่มีลักษณะมิดชิด น้ำซึมผ่านไม่ได้เพื่อใช้เป็นที่รองรับสิ่งปฏิกูลจากส้วมก่อนการขนหรือการกำจัดสิ่งปฏิกูล

กำหนดให้เจ้าของส้วมสาธารณะดูแลสุขลักษณะของห้องส้วม (ข้อ 7 หมวด 1 สุขลักษณะของส้วม)

(1) ดูแลพื้น ผนัง เพดาน โถส้วม โถปัสสาวะ และที่เปิดและปิดน้ำของโถส้วมและโถปัสสาวะให้สะอาด รวมทั้งต้องบำรุงรักษาให้พร้อมใช้งาน
(2) จัดให้มีน้ำใช้ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับใช้งาน
(3) จัดให้มีอ่างล้างมือพร้อมสบู่หรือผลิตภัณฑ์อื่นใดสำหรับทำความสะอาดมือ
(4) จัดให้มีภาชนะรองรับมูลฝอยทั่วไปที่ถูกสุขลักษณะ
(5) จัดให้มีสายฉีดน้ำชำระที่สะอาดและอยู่ในสภาพพร้อมใช้งาน หรือกระดาษชำระชนิดยุ่ยทิ้งลงในโถส้วมได้ กรณีที่กระดาษชำระเป็นชนิดที่ไม่สามารถทิ้งลงในโถส้วมได้หรือระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลไม่สามารถรองรับกระดาษชำระได้ให้รวบรวมกระดาษชำระที่ใช้แล้วใส่ที่รองรับมูลฝอยที่ถูกสุขลักษณะ
(6) ในส้วม ต้องมีการถ่ายเทอากาศที่ดีหรือระบบระบายอากาศ
(7) ประตูห้องส้วม ต้องมีที่จับเปิดและปิดที่สะอาด มีอุปกรณ์ยึดประตูด้านในที่สามารถไขจากด้านนอกได้ โดยประตูต้องเปิดออกจากด้านใน เป็นบานพับ บานเลื่อน หรือเป็นรูปแบบอื่นเพื่อให้สามารถเข้าช่วยเหลือผู้ใช้บริการในกรณีหมดสติ

เกณฑ์มาตรฐาน
ส้วมสาธารณะระดับประเทศ

H : Health

A : Accessibility

S : SAFETY

สะอาด (Health) H 9 ข้อ

1. พื้น ผนัง เพดาน โถส้วม ที่กดโถส้วม โถปัสสาวะ ที่กดโถปัสสาวะ สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
2. น้ำใช้สะอาด เพียงพอ และไม่มีลูกน้ำยุง ภาชนะเก็บกักน้ำ ขันตักน้ำ สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
3. กระดาษชำระเพียงพอต่อการใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ (อาจจำหน่ายหรือบริการฟรี) หรือสายฉีดน้ำชำระที่สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้
4. อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ กระจก สะอาด ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดีและใช้งานได้
5. สบู่ล้างมือ พร้อมให้ใช้ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ
6. ถังรองรับมูลฝอย สะอาด มีฝาปิด อยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม ตั้งอยู่ในบริเวณอ่างล้างมือ หรือบริเวณใกล้เคียง
7. มีการระบายอากาศดี และ ไม่มีกลิ่นเหม็น
8. สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูลและถังเก็บกักไม่รั่วแตกหรือชำรุด
9. จัดให้มีการทำความสะอาด และระบบการควบคุมตรวจตรา เป็นประจำ

เพียงพอ (Accessibility) A 2 ข้อ

10. จัดให้มีส้วมนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงวัย หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อยหนึ่งที่
11. ส้วมสาธารณะพร้อมใช้งานตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

ปลอดภัย (Safety) S 5 ข้อ

12. บริเวณที่ตั้งส้วมต้องไม่อยู่ที่ลับตา/เปลี่ยว
13. กรณีที่มีห้องส้วมตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องส้วมสำหรับชาย – หญิง โดยมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน
14. ประตู ที่จับเปิด – ปิด และที่ล็อคด้านใน สะอาด อยู่ในสภาพ ดี ใช้งานได้
15. พื้นห้องส้วมแห้ง
16. แสงสว่างเพียงพอ สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ

H1

พื้น ผนัง เพดาน โถส้วม ที่กดโถส้วม
โถปัสสาวะ ที่กดโถปัสสาวะ สะอาด
ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี
ใช้งานได้

H2

น้ำใช้สะอาด เพียงพอ
และไม่มีลูกน้ำยุง
ภาชนะเก็บกักน้ำ ขันตักน้ำ สะอาด
อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

H3

กระดาษชำระเพียงพอต่อการใช้งาน
ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ
(อาจจำหน่ายหรือบริการฟรี)
หรือสายฉีดน้ำชำระที่สะอาด
อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

H4

อ่างล้างมือ ก๊อกน้ำ กระจก สะอาด
ไม่มีคราบสกปรก อยู่ในสภาพดี
ใช้งานได้

H5

สบู่ล้างมือ พร้อมให้ใช้ ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

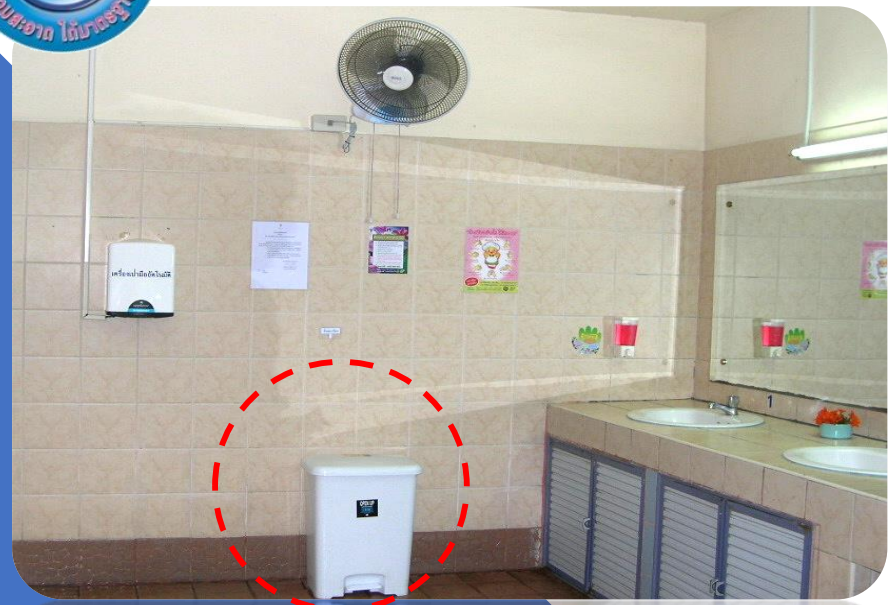

H6

ถังรองรับมูลฝอย สะอาด มีฝาปิด
อยู่ในสภาพดี ไม่รั่วซึม
ตั้งอยู่ในบริเวณอ่างล้างมือ
หรือบริเวณใกล้เคียง

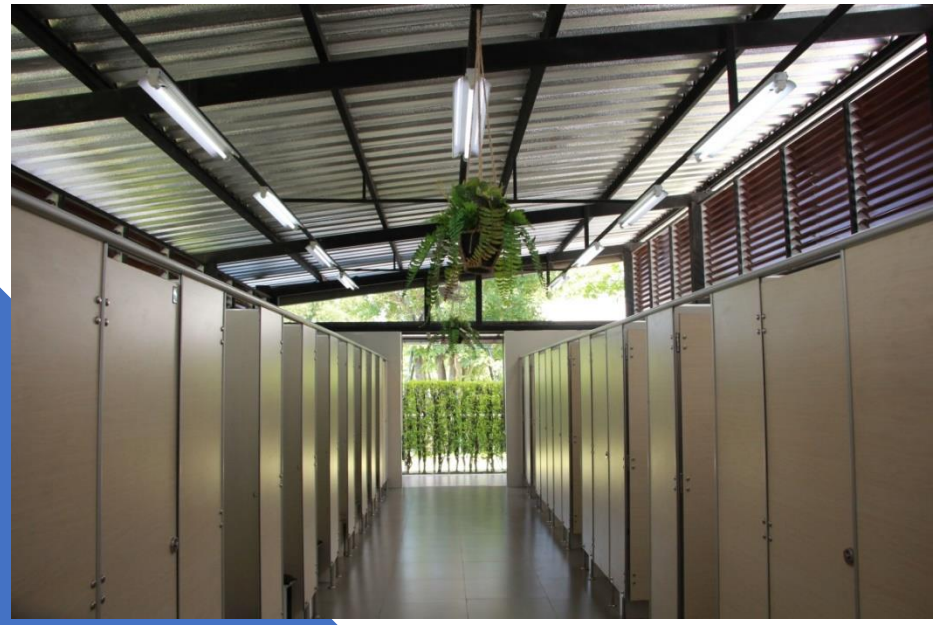

ถังรองรับมูลฝอย ต้องไม่มีขยะมูลฝอยล้นออกมานอกถัง

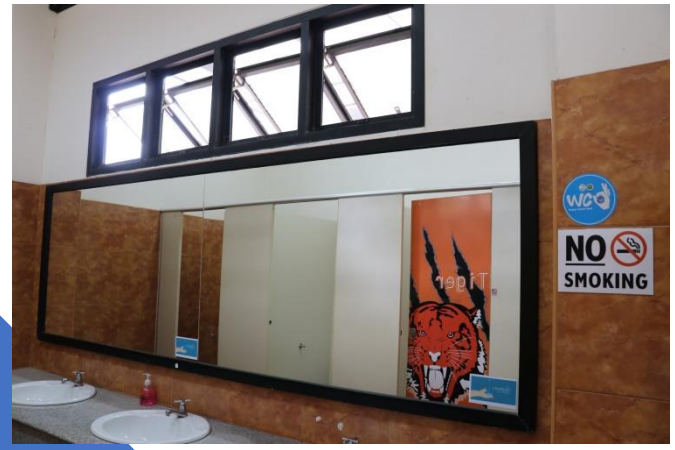
H7

มีการระบายอากาศดี และไม่มีกลิ่นเหม็น

1. มีช่องระบายอากาศไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 ของพื้นที่ห้อง หรือมีเครื่องระบายอากาศ
2. ไม่มีกลิ่นของอุจจาระและปัสสาวะ และต้องไม่มีกลิ่นเหม็นขณะราดน้ำหรือกดชักโครก ซึ่งเป็นกลิ่นจากท่อหรือบ่อเกรอะที่ไหลย้อนขึ้นมา

H8

สภาพท่อระบายสิ่งปฏิกูลและ
ถังเก็บกักไม่รั่วแตกหรือ
ชำรุด

ไม่พบรอยแตกร้าวของท่อ
ถังเก็บกักและฝาปิดบ่อเก็บกักสิ่งปฏิกูล

H9

จัดให้มีการทำความสะอาดและระบบการควบคุมตรวจตรา เป็นประจำ

1. ให้มีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบทำความสะอาดเป็นประจำทุกวัน ควรทำความสะอาดอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง
2. จัดให้มีเจ้าหน้าที่ควบคุมตรวจตรา เพื่อให้การทำความสะอาดห้องส้วมสะอาดน่าใช้อยู่เสมอ

A10

จัดให้มีส้วมนั่งราบสำหรับผู้พิการ ผู้สูงวัย หญิงตั้งครรภ์และประชาชนทั่วไปอย่างน้อย 1 ที่

ส้วมนั่งราบ จะเป็นแบบชักโครกหรือราดน้ำก็ได้

A11

ส้วมสาธารณะพร้อมใช้งาน
ตลอดเวลาที่เปิดให้บริการ

ห้องส้วมและอุปกรณ์พร้อมใช้งาน
กรณีชำรุด ซ่อมแซมให้ติดป้าย

บริเวณที่ตั้งส้วม
ต้องไม่อยู่ในที่ลับตา/เปลี่ยว

S12

กรณีที่มีห้องส้วมตั้งแต่ 2 ห้องขึ้นไป ให้แยกเป็นห้องส้วม สำหรับ ชาย – หญิง โดยมีป้ายหรือสัญลักษณ์ที่ชัดเจน

S13

S14

ประตู ที่จับเปิด-ปิด และที่ล็อคด้านใน สะอาด อยู่ในสภาพดี ใช้งานได้

S15

พื้นห้องส้วมแห้ง

S16

แสงสว่างเพียงพอ
สามารถมองเห็นได้ทั่วบริเวณ

จุดเสี่ยงหรือจุดสัมผัสร่วมที่ต้องเน้นทำความสะอาดเป็นพิเศษ

จุดเสี่ยงหรือจุดสัมผัสร่วมที่ต้องเน้นทำความสะอาดเป็นพิเศษ

พฤติกรรมการใช้ส้วมที่ถูกต้อง

1. ไม่ขึ้นไปเหยียบบนโถส้วมแบบนั่งราบ
2. ไม่ทิ้งวัสดุอื่นใดลงในโถส้วม
3. ปิดฝาโถส้วมทุกครั้งก่อนกดชักโครก
4. ล้างมือให้สะอาดด้วยสบู่และน้ำ ทุกครั้งหลังการใช้ส้วม

สถานที่เป้าหมาย (Setting) 12 ประเภท

1. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

2. สถานีขนส่งทางบก/ทางอากาศ

3. แหล่งท่องเที่ยว

4. ร้านจำหน่ายอาหาร

5. ห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า

6. ตลาดสด

7. สถานที่ราชการ

8. โรงพยาบาล

9. สถานศึกษา

10. ศาสนสถาน

11. สวนสาธารณะ

12. ริมทาง

กระบวนการ SOP : การจัดการส้วมสาธารณะ

ขั้นตอนที่		กระบวนการ	คะแนน
ระยะเตรียมการ	1	กำหนดผู้รับผิดชอบ	5
ระยะดำเนินการ	2	สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการส้วมสาธารณะ	10
	3	แนวทางและการดำเนินงานปรับปรุง/พัฒนาส้วมสาธารณะอยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.	25
	4	การขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานส้วมสาธารณะ (HAS)	10
ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์	5	ติดตาม ควบคุม กำกับ การจัดการส้วมสาธารณะ	5
	6	พัฒนาศักยภาพบุคลากร	10
	7	เฝ้าระวังด้านความสะอาดส้วมสาธารณะ	20
	8	วิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการส้วมสาธารณะ	5
	9	พัฒนาการดำเนินงาน	10
รวม			100

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะเตรียมการ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. มีความรู้ทางด้านสาธารณสุข (อนามัยสิ่งแวดล้อม) หรือผ่านการอบรมที่เกี่ยวกับการจัดการส้วมสาธารณะ หรือมีประสบการณ์ในการทำงานอย่างน้อย 1 ปี 2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของผู้รับผิดชอบและคณะทำงาน	เอกสารคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบหรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานคุณภาพงานและคณะทำงาน

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ

2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการส้วมสาธารณะ 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ฐานข้อมูลครอบคลุมประเด็น ดังนี้ - จำนวนสถานที่ที่มีส้วมสาธารณะทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. และไม่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. โดยแยกตามประเภทส้วมสาธารณะ - จำนวนสถานที่ที่มีส้วมสาธารณะที่ผ่านตามเกณฑ์มาตรฐาน HAS - การบริหารจัดการส้วมสาธารณะ	ฐานข้อมูลการจัดการส้วมสาธารณะทั้งหมด 1. ที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. (5 คะแนน) 2. ที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. (5 คะแนน)

ส้วมสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.

1. แหล่งท่องเที่ยว
2. ตลาดสด
3. สถานีขนส่งทางบก
4. สถานศึกษา
5. สถานที่ราชการ
6. สวนสาธารณะ
7. ส้วมสาธารณะริมทาง

ส้วมสาธารณะที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. แต่อยู่ในเขตพื้นที่ อปท.

1. แหล่งท่องเที่ยว
2. ตลาดสด
3. สถานีขนส่งทางบก
4. สถานศึกษา
5. สถานที่ราชการ
6. สวนสาธารณะ
7. ส้วมสาธารณะริมทาง
8. สถานีบริการเชื้อเพลิง
9. โรงพยาบาล
10. ศาสนสถาน
11. ร้านอาหาร
12. ห้างสรรพสินค้า/ศูนย์การค้า

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ	3. แนวทางและการดำเนินงานปรับปรุง/พัฒนาส้วมสาธารณะอยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. 25 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
1. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการพัฒนาส้วมสาธารณะตามมาตรฐาน HAS โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการส้วมสาธารณะ 2. เสนอแนวทาง/มาตรการการพัฒนาส้วมสาธารณะตามความพร้อม และความเป็นไปได้ให้ผู้บริหารพิจารณา 3. ดำเนินการปรับปรุง/พัฒนาส้วมสาธารณะให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน HAS	1. เอกสารรายงานสถานการณ์ส้วมสาธารณะ (5 คะแนน) 2. เอกสารแนวทาง/ข้อเสนอ การพัฒนาส้วมสาธารณสะ (5 คะแนน) 3. การดำเนินงานปรับปรุง/พัฒนาส้วมสาธารณะ - เอกสารการดำเนินงานปรับปรุง/พัฒนาส้วมสาธารณะ เช่น หนังสือขออนุมัติปรับปรุงส้วมสาธารณะ (5 คะแนน) - ภาพถ่ายการปรับปรุงส้วมสาธารณะ ก่อน-หลัง (5 คะแนน) - เอกสาร/หลักฐานบันทึกการทำความสะอาดห้องส้วมสาธารณะของเจ้าหน้าที่ (5 คะแนน)

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะดำเนินการ	4. การขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานส้วมสาธารณะ (HAS) 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานส้วมสาธารณะ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ	เอกสาร/หลักฐานการขอรับการประเมินและรับรองมาตรฐานส้วมสาธารณะ หรือ เอกสารที่แสดงการเข้าใช้งานประเมินและรับรองส้วมสาธารณะผ่านเว็บไซต์ https://publictoilet.anamai.moph.go.th/

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผล

5. ติดตาม ควบคุม กำกับ การจัดการส้วมสาธารณะ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
ติดตาม ควบคุม กำกับการจัดการส้วมสาธารณะตามมาตรฐาน HAS	แผนงานและรายงานผลการกำกับ ติดตามการจัดการส้วมสาธารณะ

ระยะติดตามและประเมินผล

6. พัฒนาศักยภาพบุคลากร 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
พัฒนาศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พนักงานทำความสะอาด ผู้รับผิดชอบงานเฝ้าระวังความสะอาด เกี่ยวกับการรักษาความสะอาด สุขลักษณะและการจัดการส้วมสาธารณะ	แผนการ/เอกสารดำเนินการการพัฒนาผู้ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผล

7. เฝ้าระวังด้านความสะอาดส้วมสาธารณะ 20 คะแนน

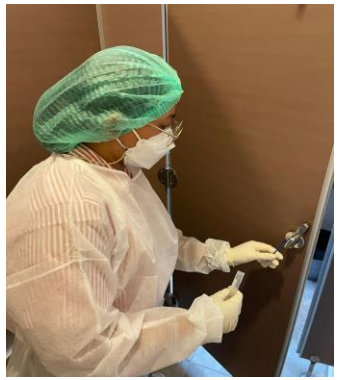
มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
เฝ้าระวังความสะอาดโดยดำเนินการตรวจการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียอย่างน้อยประเภท (setting) ละ 1 แห่ง ในบริเวณจุดพื้นผิวสัมผัสร่วมหรือจุดเสี่ยงต่อการปนเปื้อน	รายงานผลตรวจการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียบนพื้นผิวสัมผัสในส้วมสาธารณะ ปีละ 1 ครั้ง และเมื่อตรวจพบ มีการปรับปรุงวิธีการทำความสะอาด การฆ่าเชื้อ และเพิ่มความถี่การทำความสะอาดมากขึ้น (ส้วมสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.อย่างน้อยประเภท (setting) ละ 1 แห่ง)

การเฝ้าระวังด้านความสะอาดส้วมสาธารณะ

การดำเนินงาน
ตรวจการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียบริเวณบนพื้นผิวสัมผัสในห้องส้วม ด้วยวิธีการป้ายเชื้อ (Swab)
7 จุด ได้แก่ กลอนประตู/ลูกบิด ที่รองนั่งส้วม ที่จับสายฉีดน้ำชำระ ที่กดโถส้วม ที่กดโถปัสสาวะ ก๊อกน้ำ ราวจับ

สถานที่ทำการตรวจสอบ
– สุ่มตรวจ ในห้องส้วมชาย ห้องส้วมหญิง และห้องส้วมผู้พิการ ในส้วมสาธารณะของ อปท. ประเภทละ 1 แห่ง

วิธีการ
– ส่งตรวจวิเคราะห์หาเชื้อโคลิฟอร์มแบคทีเรีย หรือฟีคัลโคลิฟอร์มแบคทีเรียทางห้องปฏิบัติการ หรือ
– ใช้ชุดทดสอบภาคสนามตรวจสุขลักษณะของห้องส้วม (อ 11)

ตัวอย่าง ชุดตรวจสอบ
สุขลักษณะของห้องส้วม

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ระยะติดตามและประเมินผล

8. วิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการส้วมสาธารณะ 5 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
วิเคราะห์และประเมินผลกระบวนการจัดการส้วมสาธารณะ	รายงานผลการดำเนินงานจัดการส้วมสาธารณะตามมาตรฐาน HAS ประจำปี และปัญหา/อุปสรรคในการดำเนินงาน

ระยะติดตามและประเมินผล

9. พัฒนาการดำเนินงาน 10 คะแนน

มาตรฐานคุณภาพงาน	หลักฐาน
พัฒนาการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพตามผลการวิเคราะห์กระบวนการจัดการส้วมสาธารณะ	แผน/แนวทางการจัดการส้วมสาธารณะ (ส้วมสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท.)

กระบวนการ SOP : การจัดการส้วมสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ข้อกำหนดเงื่อนไขการ “ผ่าน” เกณฑ์การประเมินกระบวนการจัดการส้วมสาธารณะ

ผ่าน	มีการดำเนินงานตามแผนภูมิการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 – 9 มีคะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป
ไม่ผ่าน	ไม่มีการดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

กระบวนการ SOP : การจัดการส้วมสาธารณะ

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ประเด็นการวัด	คะแนนเต็ม
1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานพัฒนาส้วมสาธารณะทั้งหมดในความรับผิดชอบมีผลส้วมสาธารณะผ่านมาตรฐาน HAS – จำนวนส้วมสาธารณะทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบ (A) ..... แห่ง – จำนวนส้วมสาธารณะที่ผ่านมาตรฐาน HAS (B) ..... แห่ง	50 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 50}{A}$
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินงานพัฒนาส้วมสาธารณะทั้งหมดที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบมีผลส้วมสาธารณะผ่านมาตรฐาน HAS ตั้งแต่ร้อยละ 25 ของจำนวนประเภท (setting)	20
3. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีผลการตรวจการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรียบนพื้นผิวสัมผัส ในส้วมสาธารณะทุกประเภท (setting) ที่อยู่ในความรับผิดชอบ	20
4. ผลการตรวจการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย ไม่พบเชื้อในส้วมสาธารณะที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น – จำนวนประเภท (setting) ส้วมสาธารณะทั้งหมดที่อยู่ในความรับผิดชอบของ อปท. (A) ..... ประเภท – จำนวนประเภท (setting) ส้วมสาธารณะที่มีผลการตรวจไม่พบการปนเปื้อนเชื้อแบคทีเรีย (B) ..... ประเภท	10 การคำนวณคะแนน $\frac{B \times 10}{A}$
รวม	100

กรมอนามัย
Department of Health

EHA 3002 : การจัดการสิ่งปฏิกูล

กลุ่มจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย

“สิ่งปฏิกูล” หมายความว่า อุจจาระหรือปัสสาวะของคนหรือสิ่งอื่นใดที่ปนเปื้อนอุจจาระหรือปัสสาวะ

(นิยามตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561)

ผลกระทบของสิ่งปฏิกูลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อม

- แหล่งเชื้อโรคและพยาธิ
- แหล่งเพาะพันธุ์แมลงและสัตว์นำโรค
- ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (มลพิษทางน้ำและดิน)
- กลิ่นเหม็น/เหตุรำคาญ
- ทัศนียภาพเสื่อมเสีย สกปรก

สภาพปัญหาจากการจัดการสิ่งปฏิกูลที่ไม่ถูกต้อง

รถสูบสิ่งปฏิกูลไม่ได้รับการขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย

การลักลอบทิ้งสิ่งปฏิกูล

พระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลไม่ได้ใช้งาน
ขาดการดูแลบำรุงรักษาระบบฯ

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสิ่งปฏิกูล

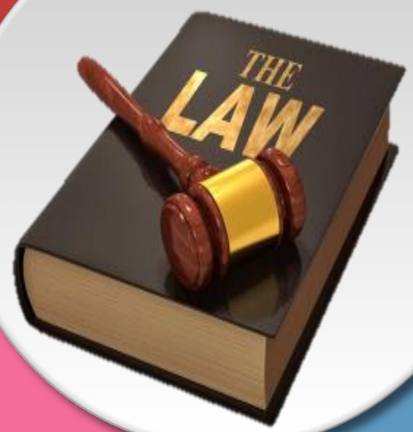
กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496
- พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537
- พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

หมวด 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

- กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 และประกาศกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติ
การสาธารณสุข พ.ศ. 2535
และที่แก้ไขเพิ่มเติม
หมวด 3 การจัดการสิ่งปฏิกูลและมูลฝอย

การเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย ในเขตราชการส่วนท้องถิ่นใด ให้เป็นอำนาจของราชการส่วนท้องถิ่นนั้น (มาตรา 18)

ราชการส่วนท้องถิ่น

บริหารจัดการเรื่องสิ่งปฏิกูล

ตราข้อบัญญัติท้องถิ่น (มาตรา 20)

- ห้ามทิ้งในที่/ทางสาธารณะ
- กำหนดให้มีที่รองรับ
- กำหนดวิธีการ เก็บ ขน กำจัด
- กำหนดอัตราค่าธรรมเนียม
- กำหนดหลักเกณฑ์และอัตราค่าบริการขั้นสูงของผู้ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการเป็นธุรกิจ

อนุญาตให้เอกชนดำเนินการเป็นธุรกิจ
(มาตรา 19)

ดำเนินการเอง
(มาตรา 18 วรรค 1)

มอบให้ผู้อื่นดำเนินการ
(มาตรา 18 วรรค 3)

ดำเนินการร่วมกับ อปท.อื่น/หน่วยงานรัฐ
(มาตรา 18 วรรค 2)

กฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

บททั่วไป
ข้อ 1 - 5

หมวด 1
สุขลักษณะของส้วม
ข้อ 6 – 9

หมวด 2
สุขลักษณะในการขนสิ่งปฏิกูล
ข้อ 10 – 13

หมวด 3
สุขลักษณะในการกำจัดสิ่งปฏิกูล
ข้อ 14 - 18

บทเฉพาะกาล
ข้อ 19 – 21

1. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการจัดให้มีส้วมเคลื่อนที่หรือส้วมชั่วคราว กรณีเกิดสาธารณภัยหรือเหตุฉุกเฉิน พ.ศ. 2561

2. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบเอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

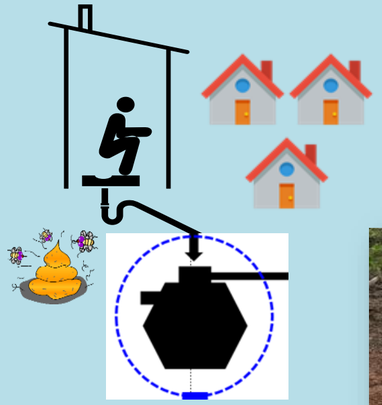
3. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง การกำหนดประเภท ขนาด ระยะเวลาในการสูบกากตะกอนและวิธีการระบายน้ำทิ้งที่ได้มาตรฐานของระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล พ.ศ.2561

4. ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างกน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

5. ประกาศกรมอนามัย เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการตรวจสุขภาพประจำปี และการฝึกอบรมความรู้ การจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

การจัดการสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535

ระบบเก็บกักสิ่งปฏิกูลจาก ครัวเรือน / อาคารต่างๆ

ระบบสูบและขนสิ่งปฏิกูล

ยานพาหนะขนสิ่งปฏิกูล

ผู้ปฏิบัติงานสูบและขนสิ่งปฏิกูล

ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

ผู้ปฏิบัติงานกำจัดสิ่งปฏิกูล

การจัดการสิ่งปฏิกูล

กระบวนการดำเนินการตั้งแต่ระบบการรองรับ การเก็บ การขน และการกำจัดสิ่งปฏิกูล

ผู้ปฏิบัติงานสูบและขนสิ่งปฏิกูล

อุปกรณ์ป้องกันทางเดินหายใจ

ผ้าปิดปาก ปิดจมูก

อุปกรณ์ป้องกันมือ

ถุงมือยางหนา

อุปกรณ์ป้องกันลำตัว

สวมเสื้อผ้ามิดชิด

อุปกรณ์ป้องกันเท้า

รองเท้าพื้นยางหุ้มแข้ง

อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

หลักสูตรการฝึกอบรมการจัดการสิ่งปฏิกูล

1 ผู้ปฏิบัติงานสูบและขนสิ่งปฏิกูล

หัวข้อวิชา	ภาคปฏิบัติ	ภาคทฤษฎี
1. ผลกระทบของสิ่งปฏิกูลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและกฎหมายและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	30 นาที
2. หลักปฏิบัติในการ สูบ ขน ถ่ายสิ่งปฏิกูล	2 ชม.	30 นาที
3. มาตรการป้องกัน อันตรายส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงาน ในกรณีปกติหรือกรณีฉุกเฉิน	1 ชม.	30 นาที
4. การใช้งานอุปกรณ์และสารเคมีในกรณีปกติหรือกรณีฉุกเฉิน	1 ชม.	30 นาที

2 ผู้ปฏิบัติงานกำจัดสิ่งปฏิกูล

หัวข้อวิชา	ภาคปฏิบัติ	ภาคทฤษฎี
1. ผลกระทบของสิ่งปฏิกูลต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมและกฎหมายและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	-	30 นาที
2. เทคโนโลยีการกำจัดสิ่งปฏิกูล	2 ชม. 30 นาที	2 ชม.
3. มาตรการการติดตามตรวจสอบ	1 ชม. 30 นาที	1 ชม.
4. ความเสี่ยงและมาตรการป้องกันอันตรายส่วนบุคคลของผู้ปฏิบัติงานในกรณีปกติหรือกรณีฉุกเฉิน	1 ชม. 30 นาที	1 ชม.
5. การใช้งานอุปกรณ์และสารเคมีในกรณีปกติหรือกรณีฉุกเฉิน	1 ชม.	1 ชม.

ยานพาหนะขนสิ่งปฏิกูล

1. ถังที่ใช้บรรจุสิ่งปฏิกูล ต้องมีฝาเปิดและปิดอยู่ด้านบน โดยสามารถปิดได้มิดชิด ไม่รั่วซึม และป้องกันกลิ่น สัตว์พาหะนำโรคได้
2. ท่อหรือสายที่ใช้สูบสิ่งปฏิกูล ต้องไม่รั่วซึม
3. มีอุปกรณ์สูบสิ่งปฏิกูลที่สามารถสูบตะกอนหนักได้ และมีมาตรวัดสิ่งปฏิกูลที่อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี
4. มีช่องเก็บอุปกรณ์ทำความสะอาดประจำยานพาหนะขนสิ่งปฏิกูล เช่น ถังใส่น้ำ ไม้กวาด และน้ำยาฆ่าเชื้อ
5. บนตัวถังที่ใช้บรรจุสิ่งปฏิกูลต้องมีข้อความว่า “ใช้เฉพาะขนสิ่งปฏิกูล” โดยสามารถมองเห็นได้ชัดเจนจากภายนอกยานพาหนะ

สุขลักษณะในการขนสิ่งปฏิกูล

1. ดำเนินการสูบสิ่งปฏิกูลในช่วงเวลาที่เหมาะสม โดยต้องมีมาตรการป้องกันกลิ่นมิให้รบกวนผู้ที่พักอาศัยใกล้เคียงจนเป็นเหตุรำคาญ
2. ทำความสะอาดท่อสำหรับใช้สูบสิ่งปฏิกูลหลังจากใช้งาน
3. ในกรณีที่มีสิ่งปฏิกูลตกหล่นหรือรั่วไหล ให้ทำลายเชื้อโรคด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อแล้วทำความสะอาดด้วยน้ำ
4. ต้องทำความสะอาดยานพาหนะขนอย่างน้อยวันละหนึ่งครั้ง น้ำเสียที่เกิดขึ้นต้องเข้าสู่ระบบบำบัดหรือกำจัดน้ำเสียหรือบ่อซึม ที่อยู่ห่างจากแหล่งน้ำ 10 เมตร
5. ต้องจัดให้มีสถานที่เฉพาะที่มีขนาดเพียงพอ สำหรับจอดเก็บยานพาหนะขนสิ่งปฏิกูล
6. ห้ามนำยานพาหนะขนสิ่งปฏิกูลไปใช้ในกิจกรรมอื่น และห้ามนำไปทิ้งในที่สาธารณะ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง แบบเอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561

เอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล 1
(สำหรับผู้ขนสิ่งปฏิกูล)
ต้นฉบับ : ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
สำเนา ฉบับที่ 1 : ผู้ขอรับบริการ
สำเนา ฉบับที่ 2 : เจ้าพนักงานท้องถิ่น
สำเนา ฉบับที่ 3 : ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล

1

ผู้ขอรับบริการ

3

เอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล 3
(แบบรายเดือนสำหรับผู้ขนและกำจัด สิ่งปฏิกูล)
ส่งแบบสรุปฯ ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดไป ที่เจ้าพนักงานท้องถิ่น

ผู้ขนสิ่งปฏิกูล

ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล

เอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล 2
(สำหรับผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล)
ต้นฉบับ : ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล
สำเนา ฉบับที่ 1 : ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
สำเนา ฉบับที่ 2 : เจ้าพนักงานท้องถิ่น

2

เอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล

สำหรับผู้ขนสิ่งปฏิกูล

แบบบันทึกของผู้ขนสิ่งปฏิกูล ๑

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล.....

หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....

ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

หมายเลขทะเบียนรถสูบสิ่งปฏิกูล.....ชื่อคนขับรถ .....โทรศัพท์.....

ชื่อพนักงานเก็บขน..... โทรศัพท์.....

ผู้ขอรับบริการ ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....

ชื่อและประเภทอาคาร .....

ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล ..... อำเภอ .....

จังหวัด ..... โทรศัพท์ .....

มีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน/ผู้ประกอบการดังกล่าว เข้าทำการสูบสิ่งปฏิกูล ณ อาคาร สถานที่ ตามที่ระบุข้างต้นนี้

ลงชื่อ.....ผู้ขอรับบริการ

(.....)

การบันทึกการปฏิบัติงาน

วัน/เดือน/ปี	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)	เวลาเข้าสูบ	เวลาออก	ลงชื่อผู้ขอรับบริการ

คำรับรองของผู้ขนสิ่งปฏิกูล : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ดำเนินการสูบสิ่งปฏิกูลตามวัน/เวลา/ปริมาณ ที่ระบุไว้ในตารางข้างต้นจริง และได้ขนส่งเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

ลงชื่อ.....ผู้ขนสิ่งปฏิกูล

(.....)

หมายเหตุ : เอกสารนี้ประกอบด้วยต้นฉบับ และสำเนาสามฉบับ

๑. ต้นฉบับให้ผู้ขนสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน

๒. สำเนามอบให้ผู้ขอรับบริการเก็บไว้เป็นหลักฐาน (เพื่อประโยชน์ในการใช้บริการครั้งต่อไป ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือสี่ปี แล้วแต่กรณี)

๓. สำเนามอบให้ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน (เพื่อประกอบในแบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล)

๔. สำเนามอบให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

สำหรับผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล

แบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล ๒

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล.....

หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....

ที่อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล.....

หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....

ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

หมายเลขทะเบียนรถสูบสิ่งปฏิกูล.....ชื่อคนขับรถ .....โทรศัพท์.....

ชื่อพนักงานเก็บขน..... โทรศัพท์.....

ได้นำสิ่งปฏิกูลมาส่งให้ หน่วยงาน/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล ณ อาคารสถานที่ ตามที่ระบุข้างต้นนี้ เพื่อดำเนินการกำจัด

การบันทึกการปฏิบัติงาน

วัน/เดือน/ปี	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)	เวลารถเข้า	เวลารถออก	รายชื่อผู้ขอรับบริการ
				๑ ..... ๒ ..... ๓ .....

ทั้งนี้ ได้แนบสำเนาแบบบันทึกของผู้ขนสิ่งปฏิกูลจำนวน.....ฉบับ เพื่อประกอบกับแบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลมาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....ผู้ขนสิ่งปฏิกูล

(.....)

คำรับรองของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้รับสิ่งปฏิกูล ตามวัน/เวลา/ปริมาณที่ระบุในตารางข้างต้นจริงและได้ดำเนินการกำจัดตามข้อกำหนดของกฎหมาย

ลงชื่อ.....ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล

(.....)

หมายเหตุ : เอกสารนี้ประกอบด้วยต้นฉบับ และสำเนาสองฉบับ ดังนี้ ๑. ต้นฉบับให้ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน ๒. สำเนามอบให้ผู้ขนสิ่งปฏิกูล ๓. สำเนามอบให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

แบบรายเดือน สำหรับผู้ขนและกำจัดสิ่งปฏิกูล

แบบสรุปการขนสิ่งปฏิกูลหรือการกำจัดสิ่งปฏิกูลประจำเดือน ๓

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล .....

หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....

ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....

จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ขอรายงานผลการปฏิบัติ ประจำเดือน ..... พ.ศ.....

ประเภทการให้บริการ	จำนวนผู้ใช้บริการ	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)
☐ ดำเนินการขนสิ่งปฏิกูล	..... ราย	
☐ ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูล	..... ครั้ง	

คำรับรอง : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ประจำเดือน..... จากผู้ใช้บริการในปริมาณที่ระบุไว้ข้างต้นจริง และได้ดำเนินการ ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว

ลงชื่อ..... ผู้ขนสิ่งปฏิกูล

(.....)

ลงชื่อ..... ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล

(.....)

หมายเหตุ : เอกสารต้นฉบับส่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดไป

การกำจัดสิ่งปฏิกูล

การบำบัด การปรับปรุงหรือแปรสภาพสิ่งปฏิกูลให้ปราศจากมลภาวะ
สภาพอันน่ารังเกียจ หรือการก่อให้เกิดโรค เพื่อนำไปใช้ประโยชน์หรือทำลาย

ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

ระบบถังหมักไร้อากาศ (Anaerobic Digester)

ระบบลานทรายกรอง (Sand Drying Bed)

ระบบแอกติเวเต็ดสลัดจ์ (Activated Sludge)

ระบบบึงประดิษฐ์ (Constructed Wetland)

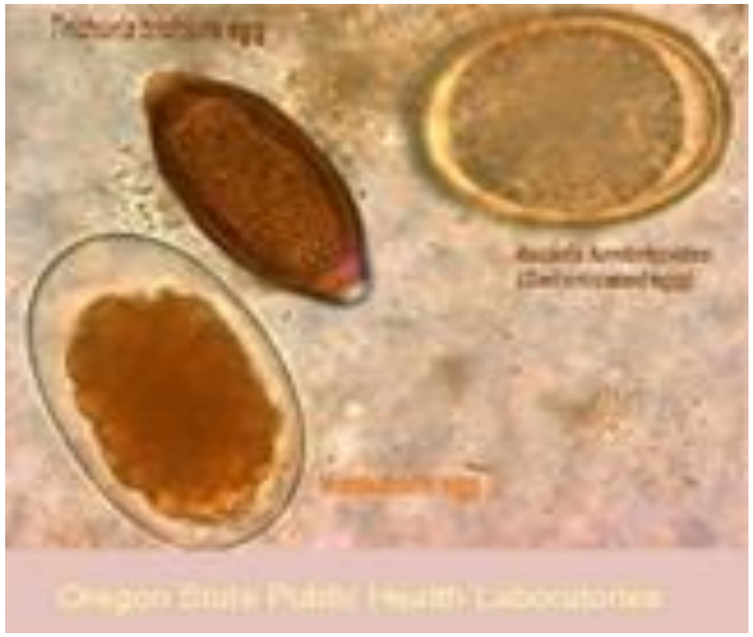
น้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

รายการทดสอบ	ประเภท	เกณฑ์ปริมาณที่กำหนด
ไข่หนอนพยาธิ	น้ำทิ้ง	น้อยกว่า 1 ฟองต่อลิตร
	กากตะกอน	น้อยกว่า 1 ฟองต่อกรัม (น้ำหนักแห้ง)
แบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli)	น้ำทิ้ง	น้อยกว่า 1,000 MPN (Most Probable Number) ต่อ 100 มิลลิลิตร
	กากตะกอน	น้อยกว่า 1,000 MPN (Most Probable Number) ต่อกรัม (น้ำหนักแห้ง)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง สำหรับตรวจหาไข่หนอนพยาธิ

วิธีเก็บแบบจ้วง (Grab sampling) ในบ่อสุดท้ายของระบบกำจัด หรือจุดสุดท้ายก่อนระบายน้ำทิ้งออกสู่สิ่งแวดล้อม

⇩

เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งให้ได้ปริมาณ 3 ลิตร

⇩

บรรจุในภาชนะพลาสติก ขนาดความจุ 4 ถึง 5 ลิตร

17

วิธีการเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง สำหรับตรวจหาแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli)

เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งที่ระดับความลึก 30 เซนติเมตร ของบ่อสุดท้าย หรือภาชนะที่รองรับ ณ จุดตรวจสอบ

⇩

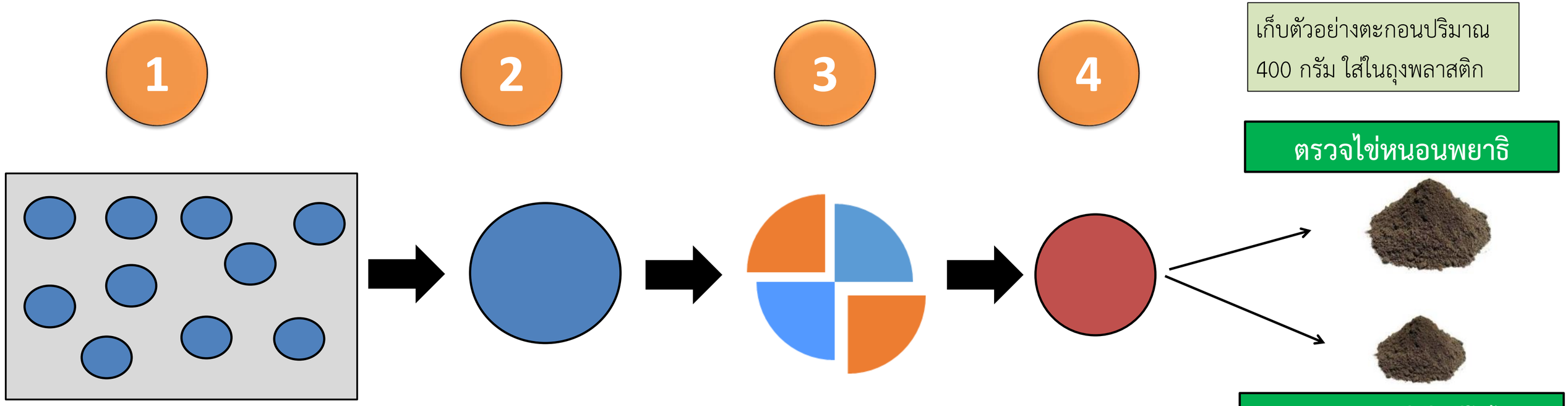
เก็บตัวอย่างน้ำทิ้งให้ได้ปริมาณ 100 มิลลิลิตร

⇩

บรรจุในขวดแก้วขนาดความจุ 125 มิลลิลิตรที่ผ่านการฆ่าเชื้อ

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

วิธีการเก็บตัวอย่างกากตะกอนสำหรับตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli)

ประกาศกระทรวงสาธารณสุข เรื่อง กำหนดปริมาณไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) และวิธีการเก็บตัวอย่างและการตรวจหาไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลแล้ว พ.ศ. 2561

วิธีการตรวจหาปริมาณไข่หนอนพยาธิ ให้ผู้มีหน้าที่จัดการสิ่งปฏิกูลดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจด้วยวิธี Simple หรือ Centrifugal sedimentation

ขั้นตอนที่ 2 การตรวจด้วยวิธี Formalin - Ethyl acetate sedimentation

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจด้วยวิธี Floatation

วิธีการตรวจหาปริมาณแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli) ให้ผู้มีหน้าที่จัดการสิ่งปฏิกูลดำเนินการตามวิธี Most Probable Number (MPN) หรือ Multiple Tubes Fermentation Technique (Standard Method part 9221)

ให้ดำเนินการตรวจอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และรายงานผลการตรวจต่อราชการส่วนท้องถิ่น
ในกรณีที่ราชการส่วนท้องถิ่นดำเนินการให้รายงานต่อคณะกรรมการสาธารณสุขจังหวัดหรือคณะกรรมการสาธารณสุขกรุงเทพมหานคร แล้วแต่กรณี

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ระยะเตรียมการ

1. กำหนดผู้รับผิดชอบ

ระยะดำเนินการ

2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูล
3. ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ ในการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล
4. เสนอผู้บริหาร
5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ค่าธรรมเนียมในการให้บริการสูบ ขน หรือ กำจัดสิ่งปฏิกูล
6. การสูบ ขน สิ่งปฏิกูล
7. การกำจัดสิ่งปฏิกูล

ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์

8. เฝ้าระวังการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งและกากตะกอน
9. ประเมินผลกระบวนการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล
10. พัฒนาการดำเนินงาน

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
1. กำหนดผู้รับผิดชอบ	มีการแต่งตั้งหรือมอบหมายผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติมีความรู้/อบรม/ประสบการณ์อย่างน้อย 1 ปี และกำหนดหน้าที่ผู้รับผิดชอบ	เอกสารคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบ หรือหนังสือมอบหมายผู้รับผิดชอบที่มีคุณสมบัติตามมาตรฐานคุณภาพงานและคณะทำงาน
2. สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.	ฐานข้อมูลครอบคลุมประเด็น 1. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ 2. ปริมาณสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้น 3. การให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลในปัจจุบัน	รายงานหรือข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูล 1. ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ 2. ปริมาณสิ่งปฏิกูลที่เกิดขึ้น 3. การให้บริการเก็บ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลในปัจจุบัน

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	ประเมินความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล โดยใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สถานการณ์การจัดการสิ่งปฏิกูล	เอกสาร/รายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลในพื้นที่/ปัญหาอุปสรรค/ความพร้อมและความเป็นไปได้ในการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล
4. เสนอผู้บริหาร	มีการเสนอรูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูลตามหลักเกณฑ์มาตรฐาน และกฎหมายกำหนด - ดำเนินการเอง - มอบให้บุคคลใดดำเนินการแทน - อนุญาตให้บุคคลใดดำเนินการเป็นธุรกิจ - ดำเนินการร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือ อปท.อื่น	รายงาน/เอกสารแสดงข้อสรุปการตัดสินใจของผู้บริหารในการเลือกรูปแบบการจัดการสิ่งปฏิกูล

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน ค่าธรรมเนียมในการให้บริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล 	1. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์มาตรฐาน และวิธีการในการให้บริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 และกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 2. กำหนดค่าธรรมเนียมในการให้บริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลตามกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียมการออกใบอนุญาต หนังสือรับรองการแจ้ง และการให้บริการในการจัดการสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. 2559 และประกาศกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง	1. มีข้อบัญญัติท้องถิ่น (20 คะแนน) 2. มี (ร่าง) ข้อบัญญัติท้องถิ่นที่อยู่ในกระบวนการออกข้อบัญญัติท้องถิ่น (15 คะแนน) 3. มี (ร่าง) ข้อบัญญัติท้องถิ่น (5 คะแนน)

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
6. การสูบ ขน สิ่งปฏิกูล	การสูบ ขน สิ่งปฏิกูล ต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 และข้อบัญญัติท้องถิ่น	- เอกสารกำหนดมาตรฐาน วิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการสูบ ขน สิ่งปฏิกูล - แบบเอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล

แบบบันทึกของผู้ขนสิ่งปฏิกูล ๑

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล.....
หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....
ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
หมายเลขทะเบียนรถสูบสิ่งปฏิกูล.....ชื่อคนขับรถ .....โทรศัพท์.....
ชื่อพนักงานเก็บขน..... โทรศัพท์.....

ผู้ขอรับบริการ ชื่อ-สกุล (นาย/นาง/นางสาว).....
ชื่อและประเภทอาคาร .....
ที่อยู่เลขที่ ..... หมู่ที่ ..... ถนน ..... ตำบล ..... อำเภอ .....
จังหวัด ..... โทรศัพท์ .....
มีความประสงค์ให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน/ผู้ประกอบการดังกล่าว เข้าทำการสูบสิ่งปฏิกูล ณ อาคารสถานที่ ตามที่ระบุข้างต้นนี้

ลงชื่อ.....ผู้ขอรับบริการ
(.....)

การบันทึกการปฏิบัติงาน

วัน/เดือน/ปี	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)	เวลาเข้าสูบ	เวลาออก	ลงชื่อผู้ขอรับบริการ

คำรับรองของผู้ขนสิ่งปฏิกูล : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ดำเนินการสูบสิ่งปฏิกูลตามวัน/เวลา/ปริมาณ ที่ระบุไว้ในตารางข้างต้นจริง และได้ขนส่งเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

ลงชื่อ.....ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
(.....)

หมายเหตุ : เอกสารนี้ประกอบด้วยต้นฉบับ และสำเนาสามฉบับ
๑. ต้นฉบับให้ผู้ขนสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน
๒. สำเนามอบให้ผู้ขอรับบริการเก็บไว้เป็นหลักฐาน (เพื่อประโยชน์ในการใช้บริการครั้งต่อไป ไม่น้อยกว่าหนึ่งปี หรือสี่ปี แล้วแต่กรณี)
๓. สำเนามอบให้ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน (เพื่อประกอบในแบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล)
๔. สำเนามอบให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

แบบสรุปการขนสิ่งปฏิกูลหรือการกำจัดสิ่งปฏิกูลประจำเดือน ๓

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล .....
หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....
ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
ขอรายงานผลการปฏิบัติ ประจำเดือน ..... พ.ศ.....

ประเภทการให้บริการ	จำนวนผู้ใช้บริการ	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)
☐ ดำเนินการขนสิ่งปฏิกูล	..... ราย	
☐ ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูล	..... ครั้ง	

คำรับรอง : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ประจำเดือน..... จากผู้ใช้บริการในปริมาณที่ระบุไว้ข้างต้นจริง และได้ดำเนินการ ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว

ลงชื่อ..... ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
(.....)
ลงชื่อ..... ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล
(.....)

หมายเหตุ : เอกสารต้นฉบับส่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดไป

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
7. การกำจัดสิ่งปฏิกูล	การกำจัดสิ่งปฏิกูลต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงสุขลักษณะการจัดการสิ่งปฏิกูล พ.ศ. 2561 และข้อบัญญัติท้องถิ่น	- เอกสารกำหนดมาตรฐานวิธีการและขั้นตอนการปฏิบัติงานในการกำจัดสิ่งปฏิกูล - แบบเอกสารกำกับการขนสิ่งปฏิกูล

แบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล ๒

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล.....
หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....
ที่อยู่บ้านเลขที่ ..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล.....
หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....
ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
หมายเลขทะเบียนรถสูบสิ่งปฏิกูล.....ชื่อคนขับรถ .....โทรศัพท์.....
ชื่อพนักงานเก็บขน..... โทรศัพท์.....
ได้นำสิ่งปฏิกูลมาส่งให้ หน่วยงาน/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล ณ อาคารสถานที่ ตามที่ระบุข้างต้นนี้ เพื่อดำเนินการกำจัด

การบันทึกการปฏิบัติงาน

วัน/เดือน/ปี	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)	เวลารถเข้า	เวลารถออก	รายชื่อผู้ขอรับบริการ
				๑ ..... ๒ ..... ๓ .....

ทั้งนี้ ได้แบบสำเนาแบบบันทึกของผู้ขนสิ่งปฏิกูลจำนวน.....ฉบับ เพื่อประกอบกับแบบบันทึกของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลมาด้วยแล้ว

ลงชื่อ.....ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
(.....)

คำรับรองของผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้รับสิ่งปฏิกูล ตามวัน/เวลา/ปริมาณที่ระบุในตารางข้างต้นจริงและได้ดำเนินการกำจัดตามข้อกำหนดของกฎหมาย

ลงชื่อ.....ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล
(.....)

หมายเหตุ : เอกสารนี้ประกอบด้วยต้นฉบับ และสำเนาสองฉบับ คือ ๑. ต้นฉบับให้ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูลเก็บไว้เป็นหลักฐาน ๒. สำเนามอบให้ผู้ขนสิ่งปฏิกูล ๓. สำเนามอบให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น

แบบสรุปการขนสิ่งปฏิกูลหรือการกำจัดสิ่งปฏิกูลประจำเดือน ๓

ชื่อหน่วยงาน/ผู้ประกอบการขนสิ่งปฏิกูล/ผู้ประกอบการกำจัดสิ่งปฏิกูล .....
หมายเลขอนุญาตของผู้ประกอบการ..... อนุญาตโดย.....
ที่อยู่บ้านเลขที่..... หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด.....โทรศัพท์.....
ขอรายงานผลการปฏิบัติ ประจำเดือน ..... พ.ศ.....

ประเภทการให้บริการ	จำนวนผู้ใช้บริการ	ปริมาณสิ่งปฏิกูล (ลูกบาศก์เมตร)
☐ ดำเนินการขนสิ่งปฏิกูล	..... ราย	
☐ ดำเนินการกำจัดสิ่งปฏิกูล	..... ครั้ง	

คำรับรอง : ข้าพเจ้าขอรับรองว่าได้ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ประจำเดือน.....
จากผู้ใช้บริการในปริมาณที่ระบุไว้ข้างต้นจริง และได้ดำเนินการ ขนสิ่งปฏิกูล/กำจัดสิ่งปฏิกูล ตามข้อกำหนดของกฎหมายแล้ว

ลงชื่อ..... ผู้ขนสิ่งปฏิกูล
(.....)

ลงชื่อ..... ผู้กำจัดสิ่งปฏิกูล
(.....)

หมายเหตุ : เอกสารต้นฉบับส่งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่น ภายในวันที่ห้าของเดือนถัดไป

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
8. เฝ้าระวังการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งและกากตะกอน	เฝ้าระวังการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งและกากตะกอน โดยตรวจไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia Coli)	รายงานผลการตรวจไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia Coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล

รายการทดสอบ	ประเภท	เกณฑ์ปริมาณที่กำหนด
ไข่หนอนพยาธิ	น้ำทิ้ง	น้อยกว่า 1 ฟองต่อลิตร
	กากตะกอน	น้อยกว่า 1 ฟองต่อกรัม (น้ำหนักแห้ง)
แบคทีเรียอีโคไล (Escherichia coli)	น้ำทิ้ง	น้อยกว่า 1,000 MPN (Most Probable Number) ต่อ 100 มิลลิลิตร
	กากตะกอน	น้อยกว่า 1,000 MPN (Most Probable Number) ต่อกรัม (น้ำหนักแห้ง)

มาตรฐานการปฏิบัติงานระบบบริการอนามัยสิ่งแวดล้อม (SOP)
การจัดการสิ่งปฏิกูล : EHA 3002

ผังกระบวนการ	มาตรฐาน	หลักฐาน
9. ประเมินผลกระบวนการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	ประเมินผลกระบวนการ การสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	- รายงานผลการดำเนินงานและปัญหาอุปสรรคในการดำเนินการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล (รายปี)
10. พัฒนาการดำเนินงาน	มีข้อเสนอการพัฒนาการดำเนินงานกระบวนการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลให้มีประสิทธิภาพ	- รายงานผลการวิเคราะห์และข้อเสนอต่อกระบวนการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล

	ขั้นตอนการปฏิบัติงาน	คะแนน
ระยะเตรียมการ	1. กำหนดผู้รับผิดชอบ	5
ระยะดำเนินการ	2.สำรวจและจัดทำฐานข้อมูลการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในเขตพื้นที่รับผิดชอบของ อปท.	10
	3. ประเมินความพร้อม และความเป็นไปได้ในการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	5
	4. เสนอผู้บริหาร	5
	5. กำหนดเงื่อนไข หลักเกณฑ์ มาตรฐาน ค่าธรรมเนียมในการให้บริการ สูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	20
	6. การสูบ ขน สิ่งปฏิกูล	15
	7. การกำจัดสิ่งปฏิกูล	15
ระยะติดตามและประเมินผลสัมฤทธิ์	8. เฝ้าระวังการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งและกากตะกอน	15
	9. ประเมินผลกระบวนการจัดบริการสูบ ขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูล	5
	10. พัฒนาการดำเนินงาน	5
	รวม	100

กระบวนการ SOP : การจัดการสิ่งปฏิกูล

องค์ประกอบที่ 6 การจัดการกระบวนการ (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)

ข้อกำหนดเงื่อนไขการ “ผ่าน” เกณฑ์การประเมินกระบวนการจัดการสิ่งปฏิกูล

ผ่าน	มีการดำเนินงานตามแผนภูมิการทำงานตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 - 10 มีคะแนนรวม 60 คะแนนขึ้นไป
ไม่ผ่าน	ไม่มีการดำเนินงานตามเงื่อนไขที่กำหนด

องค์ประกอบที่ 7 การวัดผลลัพธ์

ประเด็นการวัด	หลักฐาน	คะแนนเต็ม
1. การสูบและขน : มีบริการรถสูบสิ่งปฏิกูลอย่างถูกสุขลักษณะและครอบคลุมครัวเรือนทั้งหมดในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	เอกสาร/รายงานแสดงผลการให้บริการสูบและขนสิ่งปฏิกูลในพื้นที่รับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	25
2. การกำจัด : มีระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล	เอกสาร/รายงานแสดงผลการให้บริการกำจัดสิ่งปฏิกูล	25
3. การเฝ้าระวังการปนเปื้อนจากน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล	3.1 มีหลักฐานการส่งตรวจไข่หนอนพยาธิ และแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia Coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูล	15
	3.2 มีรายงานผลการตรวจไข่หนอนพยาธิและแบคทีเรียอีโคไล (Escherichia Coli) ในน้ำทิ้งและกากตะกอนที่ผ่านระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลผ่านเกณฑ์ปริมาณที่กำหนดตามประกาศกระทรวงสาธารณสุขฯ	25
4. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการใช้ประโยชน์จากสิ่งปฏิกูลที่ผ่านการกำจัดอย่างถูกหลักสุขาภิบาล	เอกสารข้อมูลสถานที่และปริมาณการนำกากตะกอน/น้ำทิ้งหลังการกำจัดสิ่งปฏิกูลอย่างถูกหลักสุขาภิบาลไปใช้ประโยชน์ เช่น ทำปุ๋ย	10
รวมคะแนน		100

THANK YOU

Contact Us
0 2590 4315 0 2590 4344 0 2590 4400

Website
https://env.anamai.moph.go.th/

Our Location
กลุ่มจัดการส้วมและสิ่งปฏิกูล
สำนักอนามัยสิ่งแวดล้อม กรมอนามัย